STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 31575
4 september 2026

# Regeling van de Minister van Klimaat en Groene Groei van 3 september 2026, nr. WJZ/102969623, tot wijziging van de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies en Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies 2026 in verband met de invoering en openstelling van de subsidiemodule Onderzoek Energiehubs (EHUB) [KetenID WGK-28774]

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

Gelet op de artikelen 2, eerste lid, 4, 5, eerste en tweede lid, 15, 16, 17, 19, tweede lid, 23, onderdeel b, 25, 34, eerste lid, 44, 50, tweede en vierde lid, van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies;

Besluit:

## ARTIKEL I

In de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies wordt na titel 4.13 een titel ingevoegd, luidende:

### Titel 4.16. Onderzoek Energiehubs (EHUB)

#### Artikel 4.16.1. Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:
*beoogde energiehub-partner:* onderneming die een intentieverklaring als bedoeld in artikel 4.16.9, onderdeel f, heeft ondertekend met het oog op deelname aan een te vormen energiehub;
*bestaande energiehub-partner:* onderneming die deel uitmaakt van een bestaande energiehub op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen de ondernemingen die deze energiehub vormen, dan wel die deel uitmaakt van een juridische entiteit die ten behoeve van de energiehub is opgericht;
*collectief gebruiksprofiel:* de som van meerdere gebruiksprofielen;
*distributiesysteem:* distributiesysteem voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;
*distributiesysteembeheerder:* distributiesysteembeheerder voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;
*energiehub:* een lokale collectieve afspraak tussen ondernemingen over onderlinge afstemming van de elektriciteitsvraag en -aanbod, inzet van energieopslag, toepassing van energieconversie of andere maatregelen, gericht op het gezamenlijk organiseren van in ieder geval het efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het deel van het distributie- of transmissie-systeem, niet zijnde een gesloten systeem, waarop zij zijn aangesloten;
*energiehub-partner:* beoogde energiehub-partner, bestaande energiehub-partner of toetredende energiehub-partner;
*gebruiksprofiel:* het overzicht op basis van kwartierwaarden van de hoeveelheid en het tijdstip van het elektriciteitsverbruik gedurende één jaar of, voor zover beschikbaar, meerdere jaren, dat inzicht biedt in de piekbelasting, het basisverbruik en de inzetbare flexibiliteit;
*groepstransportovereenkomst:* transportovereenkomst als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet inzake het verzorgen van transport van elektriciteit aan twee of meer aangeslotenen gezamenlijk;
*grote aansluiting:* grote aansluiting als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;
*ring:* gesloten lus van leidingen en hulpmiddelen in een distributiesysteem;
*toetredende energiehub-partner:* onderneming die een intentieverklaring als bedoeld in artikel 4.16.9, onderdeel f, heeft ondertekend met het oog op toetreding tot een bestaande energiehub;
*transmissiesysteem:* transmissiesysteem voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;
*transmissiesysteembeheerder:* transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet.

#### Artikel 4.16.2. Subsidieverstrekking

1. De minister verstrekt op aanvraag subsidie voor het uitvoeren van:
   a. een scan gericht op de vorming van een energiehub, bestaande uit:

1°. het inzichtelijk maken van het huidige collectieve gebruiksprofiel van de elektriciteitsvraag en de toekomstige collectieve energiebehoefte van de beoogde energiehub; en
2°. het verkennen van ten minste drie verschillende maatregelenpakketten die kunnen leiden tot het verkrijgen van toegang tot energie, de vergroting van de beschikbaarheid van energie of de ontsluiting van de productie van duurzame energie;

b. een studie gericht op de vorming van een energiehub dan wel de uitbreiding van een bestaande energiehub, bestaande uit een organisatorisch, technisch, financieel of juridisch ontwerp van de energiehub.

2. De subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan een in Nederland gevestigde:
a. onderneming met een grote aansluiting, voor zover de aanvraag een activiteit als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a of b, betreft;
b. juridische entiteit ten behoeve van een energiehub, voor zover de aanvraag een studie als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, betreft.

3. Een energiehub als bedoeld in het eerste lid bestaat uit ten minste drie in Nederland gevestigde ondernemingen die niet met elkaar in een groep zijn verbonden met elk een grote aansluiting.

**Artikel 4.16.3. Hoogte subsidie**

1. De subsidie bedraagt per aanvraag:
a. voor het uitvoeren van een scan:
1°. € 5.000, indien de beoogde energiehub bestaat uit de aanvrager en maximaal vier beoogde energiehub-partners;
2°. € 8.500, indien de beoogde energiehub bestaat uit de aanvrager en vijf of meer beoogde energiehub-partners;
b. voor het uitvoeren van een studie:
1°. 70% van de subsidiabele kosten, doch ten minste € 25.000 en ten hoogste € 42.000, indien de aanvraag betrekking heeft op de vorming van een energiehub;
2°. 40% van de subsidiabele kosten, doch ten minste € 25.000 en ten hoogste € 32.000, indien de aanvraag betrekking heeft op de uitbreiding van een bestaande energiehub.

2. Indien een aanvraag zowel betrekking heeft op het uitvoeren van een scan als op het uitvoeren van een studie, wordt voor de toepassing van het minimumsubsidiebedrag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, subonderdelen 1° en 2°, de subsidie voor een scan meegeteld bij de berekening van het totale subsidiebedrag voor de aanvraag.

**Artikel 4.16.4. Subsidiabele kosten**

1. Voor subsidie komen in aanmerking de kosten van een scan dan wel studie.

2. In afwijking van artikel 10, tweede lid, van het besluit komen voor een scan uitsluitend de kosten in aanmerking die zijn gemaakt voorafgaand aan de indiening van de aanvraag om subsidie.

3. Voor subsidie komen niet in aanmerking:
a. de kosten voor het inzichtelijk maken van individuele gebruiksprofielen;
b. de kosten voor procesbegeleiding ten behoeve van de uitvoering van een scan of studie.

4. In afwijking van artikel 11, eerste lid, van het besluit berekent de aanvrager de subsidiabele kosten overeenkomstig de vaste-uurtarief-systematiek, bedoeld in artikel 14 van het besluit.

**Artikel 4.16.5. Verdeling van het subsidieplafond**

De minister verdeelt het subsidieplafond op volgorde van binnenkomst van de aanvragen om subsidieverlening.

**Artikel 4.16.6. Realisatietermijn**

De termijn, bedoeld in artikel 23, onderdeel b, van het besluit, voor een studie is één jaar.

**Artikel 4.16.7. Afwijzingsgronden**

De minister beslist afwijzend op een aanvraag om subsidieverlening, indien:
a. de aanvrager voor een scan of een beoogde energiehub-partner eerder in één van die

hoedanigheden betrokken was bij een dergelijke scan waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt;
b. de aanvrager voor een studie of een bestaande energiehub-partner eerder in één van die hoedanigheden betrokken was bij:
   1°. een studie gericht op de vorming van een energiehub waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een dergelijke studie;
   2°. een studie gericht op de uitbreiding van een bestaande energiehub waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een dergelijke studie;
c. de kwaliteit van het plan van aanpak, bedoeld in artikel 4.16.9, onderdeel m, onvoldoende is, blijkend uit de mate waarin de beschikbare middelen effectief en efficiënt worden ingezet.

**Artikel 4.16.8. Verplichtingen subsidieontvanger**

1. De subsidieontvanger verleent op verzoek van de minister medewerking aan het verspreiden van de resultaten van en medewerking aan een evaluatie van de effecten van de op grond van deze titel gesubsidieerde activiteiten.

2. De subsidieontvanger neemt gedurende de looptijd van een studie deel aan het provinciale uitvoeringsprogramma, indien aanwezig, in de provincie waar de beoogde energiehub zal worden gevormd dan wel waar de beoogde uitbreiding van de energiehub zal plaatsvinden.

**Artikel 4.16.9. Informatieverplichtingen**

Een aanvraag om subsidieverlening bevat ten minste:
a. gegevens over de aanvrager, waaronder de naam, het post- en bezoekadres en het rekeningnummer van de aanvrager en, voor zover van toepassing, het nummer waarmee de aanvrager is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel;
b. het vestigingsnummer van de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en elke energiehub-partner;
c. indien sprake is van een bestaande energiehub, een beschrijving van de inrichting en werkwijze daarvan;
d. een verklaring dat de aanvrager en ten minste twee beoogde dan wel bestaande energiehub-partners over een grote aansluiting beschikken, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is en niet over een grote aansluiting beschikt;
e. de EAN-code van de aansluiting van:
   1°. de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is en niet over een aansluiting beschikt;
   2°. elke energiehub-partner, indien deze over een aansluiting beschikt;
f. een verklaring dat elke beoogde energiehub-partner dan wel, voor zover van toepassing, elke toetredende energiehub-partner een intentieverklaring heeft ondertekend waarin zij verklaart:
   1°. actief deel te nemen aan de uitvoering van de scan dan wel studie; en
   2°. zich in te spannen voor de vorming van de energiehub dan wel voor de toetreding tot een bestaande energiehub, teneinde bij te dragen aan de uitbreiding van de energiehub;
g. het nummer van de aanmelding van de beoogde dan wel bestaande energiehub op de initiatievenradar van het Kennisplatform Energiehubs;
h. een door de distributiesysteembeheerder verstrekt overzicht waaruit blijkt op welke ring de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en energiehub-partners zijn aangesloten, tenzij de energiehub een samenwerking op het transmissiesysteem betreft, in welk geval een schriftelijke verklaring van de distributiesysteembeheerder wordt overlegd waaruit blijkt dat de aanvrager en energiehub-partners op dat niveau kunnen samenwerken;
i. een door de minister beschikbaar gesteld ingevuld format over de individuele energiehuishouding van:
   1°. de aanvrager en elke beoogde energiehub-partner, indien de aanvraag betrekking heeft op vorming van een energiehub;
   2°. voor zover van toepassing, een toetredende energiehub-partner, indien de aanvraag betrekking heeft op de uitbreiding van een energiehub;
j. een grafiek van het huidige collectieve gebruiksprofiel van de elektriciteitsvraag van de beoogde dan wel bestaande energiehub;
k. een beschrijving van de toekomstige collectieve activiteiten en de bijbehorende collectieve vraag naar energie van de beoogde dan wel bestaande energiehub;
l. indien de aanvraag betrekking heeft op een scan, een overzicht van ten minste drie maatregelenpakketten in een door de minister beschikbaar gesteld format, voorzien van een onderbouwde keuze voor het meest geschikte maatregelenpakket dan wel een onderbouwing waarom geen van de verkende maatregelenpakketten geschikt is;

m. indien de aanvraag betrekking heeft op een studie, een plan van aanpak inhoudende een beschrijving van:
   1°. het doel van de studie;
   2°. de maatregelen die worden onderzocht en de onderbouwing van de keuze voor deze maatregelen;
   3°. de wijze van onderzoek van de organisatorische, technische, financiële en juridische ontwerpaspecten;
   4°. de uit te voeren taken, de partij die deze uitvoert en de wijze en plaats van uitvoering van deze taken;
   5°. de planning;
   6°. het financieringsplan.

**Artikel 4.16.10. Aanvraag subsidievaststelling**

1. In afwijking van artikel 50 van het besluit houdt de beschikking tot subsidieverlening, bedoeld in artikel 4.16.2, eerste lid, onderdeel a, tevens de beschikking tot subsidievaststelling in.

2. Indien uit een studie volgt dat de vorming dan wel uitbreiding van een energiehub kansrijk is, geeft het eindverslag dat bij de aanvraag voor subsidievaststelling voor die studie wordt ingediend, bedoeld in artikel 50, tweede lid, onderdeel a, van het besluit, in ieder geval inzicht in de volgende gegevens, voor zover subsidie is verleend voor het betreffende onderdeel van het ontwerp, bedoeld in artikel 4.16.2, eerste lid, onderdeel b:
   a. de maatregelen gericht op het gezamenlijk organiseren van efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het deel van het distributie- of transmissiesysteem waarop de beoogde dan wel bestaande energiehub-partners zijn aangesloten;
   b. indien een maatregel als bedoeld in onderdeel a een groepstransportovereenkomst met de distributiesysteembeheerder dan wel transmissiesysteembeheerder betreft, het ontwerp van de contractvoorwaarden met de betreffende systeembeheerder en de vaststelling van de limieten van het groeps-gecontracteerd transportvermogen;
   c. indien een studie heeft geleid tot de keuze voor een rechtsvorm dan wel de wijziging van een bestaande rechtsvorm:
      1°. de ondernomen acties om tot een rechtsvorm te komen dan wel een bestaande rechtsvorm te wijzigen en de keuze voor de betreffende rechtsvorm;
      2°. de oprichtingsakte en statuten, inclusief afspraken over de toe- en uittreding van ondernemingen;
      3°. een bij de rechtsvorm passende overeenkomst met de leden of aandeelhouders;
   d. indien de studie niet heeft geleid tot de keuze voor een rechtsvorm dan wel de wijziging van een bestaande rechtsvorm, een beschrijving van de ondernomen acties, onderzochte rechtsvormen en redenen die tot deze conclusie hebben geleid;
   e. het ontwerp van de juridische afspraken tussen de aanvrager en beoogde energiehub-partners dan wel het ontwerp van de gewijzigde juridische afspraken tussen de bestaande energiehub-partners;
   f. de businesscase voor de komende drie jaar, inclusief:
      1°. een beschrijving van de kosten en baten en de wijze waarop deze kosten worden terugverdiend;
      2°. een verrekenmodel voor de onderlinge afspraken en, voor zover van toepassing, de verdeelsleutel voor de afrekening van kosten en vergoedingen voor het gebruik van capaciteit of energie;
      3°. een uitwerking van de financiering van de opstart.

3. In aanvulling op het tweede lid, geeft het eindverslag, voor de onderdelen van het ontwerp waarvoor geen subsidie is verleend, inzicht in de ondernomen acties op dat gebied en de keuzes die daaruit zijn voortgevloeid.

4. Indien uit een studie volgt dat de vorming dan wel uitbreiding van een energiehub niet kansrijk is, geeft het eindverslag in ieder geval inzicht in:
   a. de ondernomen acties voor de studie;
   b. de betrokkenen bij de studie;
   c. de onderzochte maatregelenpakketten en redenen die hebben geleid tot de conclusie dat de vorming dan wel uitbreiding van de energiehub niet kansrijk is;
   d. de omstandigheden waaronder de vorming dan wel uitbreiding van een energiehub wel kansrijk zou zijn.

5. Onverminderd het tweede en vierde lid geeft het eindverslag inzicht in de wijze waarop de subsidieontvanger uitvoering heeft gegeven aan de verplichting tot deelname aan het provinciaal uitvoeringsprogramma, bedoeld in artikel 4.16.8, tweede lid.

**Artikel 4.16.11. Kennisverspreiding**

De minister kan de niet-bedrijfsgevoelige kennis en informatie die met een scan of studie zijn opgedaan, gebruiken voor de uitvoering van en openbare kennisverspreiding binnen het Stimuleringsprogramma Energiehubs.

**Artikel 4.16.12. Staatssteun**

De subsidie, bedoeld in artikel 4.16.2, eerste lid, onderdelen a en b, bevat geen staatssteun.

**Artikel 4.16.13. Vervaltermijn**

Deze titel vervalt met ingang van 01-10-2031, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op subsidies die voor deze datum zijn verleend.

## ARTIKEL II

In de tabel van artikel 1 van de Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies 2026 wordt onder de rij betreffende titel 4.12: Flexibel elektriciteitsverbruik (Flex-e) een rij ingevoegd, luidende:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Titel 4.16: Onderzoek Energiehubs (EHUB) | 4.16.2 | | 01-10-2026 t/m 01-05-2027 | € 9.600.000 |

## ARTIKEL III

Deze regeling treedt in werking met ingang van 01 oktober 2026.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*'s-Gravenhage, 3 september 2026*

*De Minister van Klimaat en Groene Groei,*
*S. van Veldhoven-van der Meer*

## TOELICHTING

### I Algemeen

#### *1. Aanleiding en problematiek*

Door overbelasting van het publieke distributie- en transmissiesysteem (hierna: elektriciteitsnet), ook wel netcongestie genoemd, en de lange wachttijden voor het verkrijgen van nieuwe of extra transportcapaciteit, is het voor ondernemingen op dit moment lastig, en in sommige gevallen zelfs onmogelijk, om zich ergens te vestigen, uit te breiden of te verduurzamen.
Om binnen aanzienlijke tijd toegang te krijgen tot energie, kunnen eindgebruikers, soms in samenwerking met de distributie- of transmissiesysteembeheerder (hierna: netbeheerder), op zoek naar manieren om de bestaande transportcapaciteit minder of efficiënter te gebruiken. Dit is mogelijk met individuele en/of collectieve maatregelen. Als ondernemingen individuele maatregelen genomen hebben, maar deze onvoldoende toegang bieden tot energie op het juiste moment en op de juiste locatie, kan het vormen van een energiehub een mogelijke oplossing bieden.

Om de ontwikkeling van energiehubs te stimuleren, is in 2024 € 166.000.000 vrijgemaakt voor het Stimuleringsprogramma Energiehubs, dat loopt van 2024 tot en met 2030. Binnen het Stimuleringsprogramma wordt onder energiehubs verstaan: lokale afspraken die een bijdrage leveren aan het in ieder geval beter benutten van huidige en toekomstige publieke elektriciteitsinfrastructuur door middel van slimme sturing en/of opslag en/of conversie. In het Stimuleringsprogramma worden op verschillende niveaus acties ondernomen om te komen tot 500 energiehubs in 2030. Zo wordt er landelijk gecoördineerd, gemonitord en kennis opgebouwd, werken provincies aan provinciale uitvoeringsprogramma's en aan de inzet van regisseurs voor procesondersteuning, en spelen de regionale ontwikkelingsmaatschappijen een belangrijke rol in het aanjagen en opwerken van initiatieven in de regio.

#### *2. Doel en opbouw van de subsidiemodule EHUB*

##### *2.1. Aanleiding voor de subsidiemodule EHUB*

Om het doel van 500 energiehubs in 2030 te bereiken, is het nodig om ondernemingen te helpen bij het onderzoeken of zij collectieve maatregelen kunnen nemen in de vorm van een energiehub en daarmee kunnen verduurzamen, vestigen en/of uitbreiden. Dit vraagt om samenwerking tussen partijen die normaliter vaak nog niet samenwerken en dus niet als collectief georganiseerd zijn. Ook hebben deze partijen vaak onvoldoende kennis en inzicht om te bepalen of zij samen een energiehub kunnen vormen. Het is bovendien niet zeker of de bedrijven die investeren in onderzoeken ook daadwerkelijk tot de vorming van een energiehub komen. Deze fase van de ontwikkeling van een energiehub is relatief onzeker. De vorming kan om meerdere redenen niet mogelijk zijn, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende flexibiliteit zit in het energiegebruik van sommige ondernemingen op momenten dat andere ondernemingen binnen de beoogde energiehub deze nodig hebben. Hierdoor leidt samenwerking niet tot verminderd of efficiënter gebruik van de transportcapaciteit. Een ander voorbeeld is dat de business case van de energiehub niet rond te krijgen is. De onzekerheid in de vroege ontwikkelfase van een energiehub maakt dat ondersteuning gewenst en nodig is om de potentie van efficiënte samenwerking te onderzoeken. De subsidie ondersteunt initiatieven in een fase van de ontwikkeling van een energiehub waarin het risico op 'falen' relatief groot is.

Voor ondersteuning van energiehub-initiatieven was voorheen een aantal provinciale subsidies beschikbaar. Deze subsidies werden door de provincies bekostigd met een deel van de uitvoeringsmiddelen die tot en met 2025 via de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (hierna: CDOKE) voor provincies beschikbaar werden gesteld. Vanaf 2026 ontvangen provincies geen uitvoeringsmiddelen via de CDOKE, maar via het Provinciefonds, waardoor het opzetten van een provinciale regeling met deze middelen niet meer mogelijk is. Bovendien bestaat er behoefte aan landelijke ondersteuning. Daarom wordt deze subsidieregeling, gericht op ondersteuning in de verkenningsfase en plan- en ontwerpfase, landelijk opengesteld.

In zekere zin is de EHUB-regeling daarmee een voortzetting van beleid. Uit de monitoringsdata van het Stimuleringsprogramma Energiehubs blijkt dat het merendeel van de succesvolle energiehub-initiatieven subsidie heeft ontvangen in de verkenningsfase en de plan- en ontwerpfase. Dit indiceert dat de behoefte aan ondersteuning in deze fases nog erg groot is en dat de meeste energiehubs die tot 2030 gerealiseerd zullen worden, gebruik zullen maken van de EHUB-regeling.

## *2.2. Definitie energiehub*

Hoewel binnen het Stimuleringsprogramma Energiehubs een brede definitie wordt gehanteerd, is de definitie van het begrip energiehub binnen deze subsidieregeling specifieker afgebakend. Hiermee is de reikwijdte van de EHUB-regeling ook beperkter ten opzichte van het Stimuleringsprogramma. De essentie van het begrip energiehub in de EHUB-regeling zit in het collectief bewerkstelligen van in ieder geval efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit. Dat kan bijvoorbeeld met een groepstransportovereenkomst (GTO) of een capaciteitssturingscontract, of via *cable pooling*. De term 'in ieder geval' geeft aan dat dit het vereiste kerndoel is om aan de definitie te voldoen, maar het sluit andere doelen (bijvoorbeeld de lokale uitwisseling van warmte) niet uit. Een energiehub valt óók binnen de reikwijdte van de definitie en dus de subsidieregeling als er, naast maatregelen die bijdragen aan het bewerkstelligen van het kerndoel, maatregelen worden ondernomen die daar niet (direct) gericht op zijn. Maatregelen zoals een directe lijn kunnen daarmee worden genomen in een energiehub die binnen de definitie valt, mits deze maatregel opzichzelfstaand of in combinatie met andere maatregelen, efficiëntere of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het publieke elektriciteitsnet realiseert.

Binnen de EHUB-module moet een energiehub bestaan uit ten minste drie ondernemingen die niet met elkaar verbonden zijn in een groep, met elk een eigen grootverbruikaansluiting (grote aansluiting). Dit wordt verder toegelicht in paragraaf 5.1 van deze toelichting.

Samenwerken in een energiehub kan leiden tot één of meer van de volgende resultaten:
- toegang tot energie waar dat eerder niet mogelijk was, bijvoorbeeld wanneer een bedrijf zich alleen kan vestigen door samen te werken met bedrijven die al in dit gebied aanwezig zijn;
- vergroting van de beschikbaarheid van energie, bijvoorbeeld wanneer individuele bedrijven binnen de energiehub op bepaalde momenten meer energie kunnen gebruiken dan zij konden voordat ze onderdeel waren van het collectief;
- mogelijk maken van duurzame energieproductie, waarbij opwekinstallaties voor duurzame productie kunnen worden geïnstalleerd waar dat eerst werd bemoeilijkt door netcongestie, doordat (een deel van de) geproduceerde energie in de energiehub gebruikt wordt en er minder gebruik hoeft te worden gemaakt van transportcapaciteit.

In de definitie van het begrip energiehub wordt expliciet geëist dat het vormen van een energiehub gericht moet zijn op in ieder geval het efficiënter of verminderd gebruik van transportcapaciteit op het publieke *elektriciteitsnet*. Daarmee is niet uitgesloten dat er binnen een energiehub ook met andere energiedragers (i.e. warmte, waterstof of gas) gewerkt wordt. De ondernemingen binnen een energiehub hebben behoefte aan energie op het juiste moment en op de juiste locatie. Deze behoefte kan breder liggen dan enkel de behoefte aan (meer) transportcapaciteit voor elektriciteit. Echter, de problemen voor ondernemingen liggen vaak specifiek op het gebied van elektriciteit door netcongestie en de lange wachttijden voor het verkrijgen van nieuwe of extra transportcapaciteit. Het samenwerken binnen een energiehub kan juist voor deze problematiek een waardevolle oplossing bieden en kan er ook voor zorgen dat de wachtrij voor uitbreiding van de transportcapaciteit bij de netbeheerders afneemt. Daarom dienen initiatieven in ieder geval beter of verminderd gebruik van het elektriciteitsnet te bewerkstelligen, waarbij andere energiedragers onderdeel kunnen zijn van de oplossing.
De focus ligt bovendien daarbij op het *publieke* elektriciteitsnet. Door samen te werken in een energiehub hoeft er minder geïnvesteerd te worden in het verzwaren van het publieke elektriciteitsnet, wat de maatschappelijke kosten dempt.

De combinatie aan maatregelen die ondernemingen binnen een energiehub nemen, zal sterk verschillen per energiehub. De ondernemingen kunnen hun elektriciteitsvraag- en aanbod op elkaar afstemmen via vraagsturing (bijvoorbeeld slim laden), kunnen energie opslaan om deze op een later moment te gebruiken of energieconversie toepassen door bijvoorbeeld elektriciteit om te zetten naar warmte, of kunnen andere maatregelen nemen die leiden tot efficiënter of verminderd gebruik van transportcapaciteit, zoals energiedelen binnen een lokaal afgebakend gebied.

Vaak organiseert een energiehub zich in de vorm van een (afzonderlijke) juridische entiteit, bijvoorbeeld een coöperatie. Dit is onder andere nodig wanneer de energiehub een contract met de netbeheerder wil afsluiten. Bij andere maatregelen, zoals lokaal energie delen, is het niet noodzakelijk dat de energiehub zich organiseert in een aparte, juridische entiteit. De ondernemingen dienen onderling wel afspraken te maken en deze vast te leggen in een schriftelijke overeenkomst.

## *2.3. Onderzoeken*

Het doel van de EHUB is om initiatieven te laten onderzoeken of de betrokken ondernemingen tot een energiehub kunnen komen of dat zij een bestaande energiehub kunnen uitbreiden. Deze onderzoeken moeten ondernemingen ondersteunen in het maken van een besluit hierover. Voor de daadwerkelijke

vorming of uitbreiding van een energiehub moet het collectief echter nog aanvullende stappen ondernemen, zoals bijvoorbeeld het ondertekenen van contracten of het aanschaffen van een collectief energiemanagementsysteem. Omdat deze subsidie gericht is de verkenningsfase en plan- en ontwerpfase, vallen de stappen na het onderzoek buiten de reikwijdte van deze subsidiemodule.

De subsidiemodule EHUB bestaat uit twee verschillende activiteiten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd:
- een (verkennende) scan gericht op vorming van een energiehub;
- een (verdiepende) studie gericht op de vorming of uitbreiding van een energiehub.

Een scan helpt het initiatief om een besluit te nemen over de vraag of er een potentieel kansrijk maatregelenpakket is dat verder kan worden onderzocht met de studie. In het geval van potentiële vorming van een energiehub, wordt met een studie het eerder verkende maatregelenpakket verder uitgewerkt in een ontwerp van de beoogde energiehub. In het geval van potentiële uitbreiding van een energiehub, wordt met een studie onderzocht hoe eerder gemaakte ontwerpkeuzes aangepast en/of aangevuld dienen te worden. Een studie helpt het initiatief om een besluit te nemen over de vraag of een energiehub gevormd of uitgebreid kan worden. Het resultaat van een studie kan dus zowel positief (de energiehub kan worden gevormd) als negatief (de energiehub kan niet worden gevormd) zijn. In paragraaf 3 van deze toelichting worden beide onderdelen nader toegelicht.

### *2.4. Aanvragers*

Bij een aanvraag voor subsidie voor een scan of studie naar de *vorming* van een energiehub, moet de aanvraag worden gedaan door één individuele onderneming (met een grootverbruikaansluiting). Deze onderneming zal onderdeel zijn van de te vormen energiehub.

Bij een aanvraag voor subsidie voor een studie naar de *uitbreiding* van een energiehub, moet de aanvraag worden gedaan door i. een juridische entiteit ten behoeve van een bestaande energiehub, zoals een coöperatie, of door ii. één van de ondernemingen binnen een bestaande energiehub die contractueel georganiseerd zijn zonder aparte entiteit.

Het is mogelijk dat een onderneming met meerdere vestigingen in Nederland in verschillende energiehub-initiatieven deelneemt en hiervoor ook subsidie aanvraagt, zolang binnen een energiehub-initiatief aan de basiseis van 3 niet-verbonden ondernemingen met een grootverbruikaansluiting wordt voldaan (zie ook paragraaf 5.1).

## *3. Uitwerking van de subsidiabele activiteiten*

### *3.1. Scan*

Ondernemingen die willen onderzoeken of zij een energiehub kunnen vormen, kunnen subsidie aanvragen voor een (verkennende) scan. Een scan bestaat uit de volgende onderdelen die allebei moeten worden uitgevoerd:
- het inzichtelijk maken van het huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte; en
- het verkennen van ten minste drie maatregelenpakketten die leiden tot het verkrijgen van toegang tot energie, de vergroting van de beschikbaarheid van energie of het mogelijk maken van duurzame energieproductie.

#### 3.1.1. Huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte

Met het huidige collectieve gebruiksprofiel geven de ondernemingen inzicht in de hoeveelheid en het tijdstip van het elektriciteitsgebruik van het collectief van het jaar voorafgaand aan het moment aanvragen. Het collectieve profiel biedt daarmee inzicht in het basisverbruik, de piekbelasting en de inzetbare flexibiliteit van de beoogde groep. Inzicht in de huidige *individuele* gebruiksprofielen van elke afzonderlijke onderneming vormt de basis voor het collectieve gebruiksprofiel. Het verkrijgen van individueel inzicht valt buiten scope van deze subsidiemodule. Voor het inzichtelijk maken van het individuele gebruiksprofiel kunnen grootverbruikers gebruik maken van de flexibiliteitsscan binnen de subsidiemodule Flex-e in titel 4.12 van de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies (hierna: RNES).
Het huidige collectieve gebruiksprofiel kan inzichtelijk gemaakt worden met behulp van rekentools en programma's. Met deze tools en programma's kan ook een eerste inschatting gemaakt worden van het flexibel vermogen, dat wil zeggen de mate waarin ondernemingen hun energiegebruik kunnen sturen in de tijd. Bij flexibel vermogen kan gedacht worden aan assets die aan- of uitgezet kunnen worden, koelingen die kouder of warmer gezet kunnen worden, energievraag die in de tijd verplaatst kan worden of ongebruikte capaciteitscontractruimte die benut kan worden. Door gebruik te maken van dit

flexibel vermogen en onderling vraag en aanbod van elektriciteit af te stemmen, wordt binnen het collectief meer mogelijk dan wat de ondernemingen individueel kunnen bewerkstelligen.

De toekomstige collectieve energiebehoefte geeft inzicht in de voorspelde energievraag van het collectief als geheel. Deze kan in kaart worden gebracht met prognoses op basis van concrete individuele verduurzamings- of uitbreidingsplannen. Denk bijvoorbeeld aan het elektrificeren van het wagenpark of van bedrijfsprocessen. Ook kunnen activiteiten die de ondernemingen als collectief zullen ondernemen, input bieden voor de collectieve energiebehoefte. Omdat dit een voorspelling van toekomstige data betreft, is het complex om deze informatie te plotten in een gebruiksprofiel. Daarom wordt bij dit onderdeel een beschrijving van de toekomstige energiebehoefte van het collectief gevraagd.

Met het inzicht in het huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte van de beoogde energiehub, kunnen de ondernemingen een eerste inschatting maken van de mate van flexibiliteit en mogelijkheden tot sturing van hun energiegebruik. Zo kunnen ze er met de scan achter komen of de gebruiksprofielen- en behoeften voldoende complementair zijn. Met deze informatie kunnen ze verschillende maatregelenpakketten verkennen en een idee vormen over de kansrijkheid van het verder verdiepen van een maatregelenpakket met een studie. Na het uitvoeren van de scan is dus verder onderzoek nodig om daadwerkelijk een energiehub te kunnen vormen.

### 3.1.2. Maatregelenpakketten

Initiatieven dienen bij het uitvoeren van een scan ten minste drie maatregelenpakketten te verkennen om als collectief efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het publieke elektriciteitsnet te realiseren. Een maatregelenpakket bestaat uit een combinatie van mogelijke maatregelen, zoals opwek van energie, opslag van energie, vraagsturing, conversie van één energiedrager naar de andere, een collectieve transportovereenkomst en eventueel andere maatregelen.
Initiatieven dienen de verschillende maatregelenpakketten tegen elkaar af te wegen, bijvoorbeeld door te kijken naar geschatte financiële consequenties en de energetische impact. Als deze op basis van voorgaande indicatoren veel op elkaar lijken, kunnen initiatieven aspecten, zoals de geschatte haalbaarheid en tijdsinvestering, meenemen in hun afweging. Het is mogelijk dat een initiatief concludeert dat geen enkel maatregelenpakket kansrijk is om verder te onderzoeken.

Aan het eind van een scan dient een initiatief een overzicht van ten minste drie maatregelenpakketten aan te leveren. Daarbij dient een initiatief kort toe te lichten welk maatregelenpakket het meest kansrijk is om te verdiepen. Wanneer de conclusie luidt dat geen enkel maatregelenpakket kansrijk is om uit te werken, moet het initiatief de onderliggende redenen hiervoor motiveren.

Maatregelenpakketten dienen overzichtelijk gemaakt te worden door middel van een door een format dat door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) beschikbaar wordt gesteld. Daarbij dient te worden aangegeven of een beoogde energiehub:
- een collectieve transportovereenkomst met de netbeheerder zal afsluiten;
- opwek zal organiseren binnen de energiehub en, zo ja, welke manier van opwek zal worden gekozen en hoe groot het opgesteld vermogen is;
- opslag zal organiseren binnen de energiehub en, zo ja, welke manier van opslag zal worden gekozen en hoe groot de opslagcapaciteit is;
- doet aan vraagsturing en, zo ja, op welke manier;
- doet aan conversie tussen energiedragers en, zo ja, naar welke; en
- overige maatregelen neemt en, zo ja, welke.

Bovendien wordt een initiatief gevraagd een inschatting te maken van de energetische impact van dit maatregelenpakket (dat wil zeggen de geschatte flexibiliteit en hoeveelheid extra beschikbare energie die het maatregelenpakket biedt) en de financiële impact (dat wil zeggen de omvang van de kosten die dit maatregelenpakket met zich meebrengt).

## *3.2. Studie*

Ondernemingen die willen onderzoeken of zij daadwerkelijk een energiehub kunnen vormen, kunnen subsidie aanvragen voor een (verdiepende) studie. Met een studie wordt het eerder verkende maatregelenpakket verder uitgewerkt in een ontwerp van een beoogde energiehub. Aan het eind van een studie dient dan ook ten minste één van de maatregelenpakketten verdiept te zijn.
Ook kan de subsidie voor een studie worden aangevraagd door bestaande energiehubs die een uitbreiding overwegen en willen onderzoeken. Hoewel zij niet in aanmerking voor subsidie voor een scan, moeten zij wel van tevoren inzicht hebben in het huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte. Ook een bestaande energiehub onderzoekt met een studie een maatregelenpakket, echter zal deze bestaan uit extra maatregelen naast de maatregelen die

binnen de bestaande energiehub al worden ondernomen. Bij een uitbreiding kan gedacht worden aan de toetreding van één of meer nieuwe ondernemingen, de integratie van aanvullende assets of de koppeling met andere energiedragers.

Bij zowel de aanvraag voor subsidie voor een studie naar de vorming als voor een studie naar de uitbreiding van een energiehub dient het initiatief aan te geven welke maatregelen worden onderzocht in de studie en waarom. Voor initiatieven die eerder een gesubsidieerde scan hebben uitgevoerd, is deze onderbouwing gebaseerd op het meest kansrijke maatregelenpakket dat uit de scan komt.

### 3.2.1. Ontwerpaspecten

Met het uitvoeren van een studie moeten ondernemingen de (gewijzigde) organisatorische, technische, financiële en juridische ontwerpaspecten van de betreffende energiehub in kaart brengen. Het inschatten van de kansrijkheid van een energiehub en het nemen van een besluit over de vorming of uitbreiding daarvan is namelijk afhankelijk van al deze onderdelen. Deze ontwerpaspecten hangen onderling nauw met elkaar samen; wat bijvoorbeeld technisch wordt afgesproken, heeft gevolgen voor de financiële en juridische afspraken.
Initiatieven zijn niet verplicht om binnen een gesubsidieerde studie alle aspecten te onderzoeken met de subsidiemiddelen. De keuze om wel of geen energiehub te vormen of uit te breiden wordt echter wel gebaseerd op alle vier samenhangende aspecten. Daarom dient een initiatief in het plan van aanpak, dat bij de subsidieaanvraag wordt ingediend, wel te onderbouwen hoe onderzoek wordt gedaan naar de overige aspecten waar geen subsidie voor wordt aangevraagd. Ook bij het eindverslag, dat bij de aanvraag tot vaststelling wordt ingediend, moet de subsidieontvanger op alle overige aspecten ingaan.

In de subsidiemodule wordt niet geëist dat alle onderdelen van het ontwerp door één adviseur of adviesbureau worden onderzocht. De verschillende aspecten van het ontwerp vragen om specifieke expertise, die niet noodzakelijkerwijs bij één partij aanwezig is. Het staat de aanvrager daarom vrij om voor de verschillende onderdelen verschillende partijen in te schakelen, zolang alle onderdelen gezamenlijk in het eindverslag worden opgenomen.

### 3.2.2. Uitkomst bij een studie

Een studie kent twee denkbare uitkomsten: i. de vorming of uitbreiding is kansrijk (lees: de studie geeft voldoende aanleiding om te concluderen dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kan plaatsvinden) of ii. de vorming of uitbreiding is niet mogelijk (lees: de studie geeft onvoldoende aanleiding om te concluderen dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kan plaatsvinden). Wat een initiatief moet aanleveren aan het eind van een studie (bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie), verschilt per onderzoeksresultaat.

*i. Positief onderzoeksresultaat*

Bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie, moet een aanvrager een eindverslag aanleveren. Hierin moeten de verschillende ontwerpaspecten, waarvoor subsidie is aangevraagd, terugkomen. Voor de aspecten waarvoor geen subsidie is aangevraagd, geldt een lichtere rapportageverplichting. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.16.10 De invulling van deze verschillende aspecten hangt sterk af van het maatregelenpakket dat met de studie wordt onderzocht. Als voor het onderzoeken van dit aspect subsidie is aangevraagd, en als het onderzoeksresultaat positief is, moet het eindverslag de volgende onderdelen omvatten:

Organisatorisch (alleen van toepassing bij de oprichting of wijziging van een rechtsvorm, zodra gezamenlijke investeringen, maatregelen of contracten dat vereisen):
- een beknopte uitleg van welke acties zijn ondernomen om tot een rechtsvorm te komen of een bestaande rechtsvorm te wijzigen en een korte uitleg bij de keuze voor de rechtsvorm;
- de oprichtingsakte met statuten. Indien de coöperatie als rechtsvorm wordt gekozen, kan de model oprichtingsakte van Dirkzwager[1] als basis dienen. In de oprichtingsakte moet ook ingegaan worden op afspraken over de toe- en uittreding van ondernemingen;
- een bij de rechtsvorm passende overeenkomst met de leden of aandeelhouders. Indien de coöperatie als rechtsvorm wordt gekozen, kan de model ledenovereenkomst van Dirkzwager[2] basis dienen.

[1] https://cms.smartenergyhubs.eu/uploads/Model_statuten_cooeperatie_SEH_d476aedcc6.docx.
[2] https://cms.smartenergyhubs.eu/uploads/Model_Ledenovereenkomst_SEH_cooperatie_8df777bd88.docx.

Technisch:
- een onderbouwde uitleg waarin wordt aangetoond dat de vorming of uitbreiding van de energiehub leidt tot toegang tot energie, vergroting van beschikbaarheid van energie of het mogelijk maken van duurzame energieproductie via samenwerking en efficiënter of verminderd verbruik van de transportcapaciteit;
- een technische uitwerking van het gekozen maatregelenpakket, waarbij wordt ingegaan op hoe invulling wordt gegeven aan de verschillende maatregelen (opslag, opwek, vraagsturing, conversie, overige maatregelen) van het maatregelenpakket. Indien van toepassing, dient eveneens uitgewerkt te worden hoe de energiestromen binnen de energiehub (aan)gestuurd zullen worden;
- in het geval dat het maatregelenpakket een beoogde contractuele overeenkomst met de netbeheerder bevat: een ontwerp van de contractvoorwaarden met de netbeheerder en vaststelling van de limieten van het gecontracteerd transportvermogen van de energiehub.

Financieel:
- een uitwerking van een business case voor de eerste drie jaar na het moment van vorming of uitbreiding van de energiehub. Hierbij dient te worden ingegaan op de kosten en baten. Bij de kosten kan gedacht worden aan de kosten voor investeringen, eventuele kosten voor de ontwikkeling van de vermogensvraag en eventuele prijs van de contractvorm bij de netbeheerder;
- het afgesproken verrekenmodel dat de onderlinge afspraken en, indien nodig, de verdeelsleutel beschrijft die wordt gebruikt voor de onderlinge verrekening van kosten en vergoedingen van het gebruik van capaciteit of energie;
- een uitwerking van de financiering van de opstart, waarin wordt aangegeven welk deel van de financieringsbehoefte wordt ingevuld door welke financieringsbron (bijvoorbeeld eigen inbreng, subsidie, lening, et cetera);
- in het geval van een beoogde contractuele overeenkomst met de netbeheerder: uitwerking van het ontwerp van de contractvoorwaarden met de netbeheerder.

Juridisch:
- een oplegger die samenvat welke juridische afspraken zijn gemaakt;
- een duiding van hoe de juridische afspraken in lijn zijn met de gekozen rechtsvorm en het maatregelenpakket.

Het initiatief dient een oplegger aan te leveren als prestatieverplichting bij het juridische aspect. Niet alle stukken waar in de oplegger naar verwezen wordt, hoeven worden opgeleverd. Deze kunnen wel door RVO worden opgevraagd.

*ii. Negatief onderzoeksresultaat*

Wanneer het onderzoeksresultaat negatief is, dient het eindverslag bij de aanvraag tot vaststelling in te gaan op de volgende punten:
- welke acties zijn ondernomen op de aspecten waarvoor subsidie is aangevraagd;
- welke partijen/personen deze acties hebben uitgevoerd en/of erbij betrokken waren;
- welke mogelijkheden op de verschillende aspecten verkend zijn;
- welke obstakels tot het besluit hebben geleid niet over te gaan tot het oprichten van een rechtsvorm, opstellen van en financieel en technisch ontwerp en het opstellen van onderlinge juridische contracten (afhankelijk van aanvraag en maatregelenpakket);
- onder welke omstandigheden er wel aanleiding was geweest te denken dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kon plaatsvinden.

Hoewel de subsidie uiteindelijk bedoeld is om bij te dragen aan de doelstellingen van het Stimuleringsprogramma en ontwikkeling van meer energiehubs, ligt de focus van deze subsidiemodule op het bevorderen van onderzoek en het ondersteunen van ondernemingen in de verkenningsfase en plan- en ontwerpfase. Het is daarom geen vereiste dat de energiehub daadwerkelijk wordt gevormd of wordt uitgebreid na afloop van het onderzoek. Een dergelijke verplichting zou niet in verhouding staan tot de hoogte van de subsidie.

Indien het onderzoeksresultaat negatief is, kan het zo zijn dat het initiatief hier gaandeweg de studie al achter komt en tot de conclusie komt dat het uitvoeren van het overige deel van de voorgestelde acties uit het plan van aanpak geen nut heeft. In dat geval kan subsidie worden ontvangen voor de onderdelen die zijn uitgevoerd. Bij de vaststelling wordt beoordeeld welk deel van de subsidie definitief zal worden toegekend.

### *3.3. Subsidiabele kosten*

In het geval van een scan, komen de kosten van de scan in aanmerking voor subsidie. Het gaat hierbij

hoofdzakelijk om kosten voor het gebruik van rekentools en programma's, waarmee inzicht wordt gecreëerd in het huidige collectieve energiegebruik en de mogelijkheden voor collectieve oplossingen. Doorgaans zullen subsidieaanvragers gebruikmaken van de rekenhulpmiddelen en programma's van externe aanbieders, maar het is niet uitgesloten dat aanvragers hun eigen beschikbare rekentools of programma's gebruiken.

Kosten voor het afzonderlijk in kaart brengen van *individuele* gebruiksprofielen, die nodig zijn voor het verkrijgen van inzicht in het gezamenlijke gebruiksprofiel van de betrokken ondernemingen ten behoeve van een scan, zijn niet subsidiabel. Deze activiteiten vallen buiten de reikwijdte van deze subsidiemodule en kunnen in aanmerking komen voor subsidie onder de subsidiemodule Flex-e in titel 4.12 van de RNES. Met de flexibiliteitsscan binnen de Flex-e kan inzicht worden opgedaan in de belangrijkste processen en het gebruiksprofiel voor het elektriciteitsgebruik, en de mogelijke flexibiliteitsmaatregelen.

Daarnaast zijn kosten voor procesbegeleiding expliciet uitgesloten. Hiermee worden bijvoorbeeld kosten bedoeld van een regisseur die het initiatief begeleidt. Een dergelijke regisseur vervult doorgaans een verbindende rol tussen de betrokken ondernemingen die een energiehub willen oprichten of uitbreiden enerzijds en andere stakeholders anderzijds, en organiseert samenwerking en afstemming. Deze kosten zijn uitgesloten, omdat provincies uitvoeringsmiddelen ontvangen waaruit de kosten voor procesondersteuning bij energiehub-initiatieven gefinancierd kunnen worden.

In het geval van een studie, komen de kosten van de studie in aanmerking voor subsidie. Een studie kan worden uitgevoerd door externe adviseurs, maar ook door eigen adviseurs/personeel die werkzaam zijn bij een onderneming binnen het initiatief, wanneer zij beschikken over de juiste expertise om dit uit te voeren.

### *4. Hoogte van de subsidie, subsidieplafond en openstelling*

#### *4.1. Hoogte subsidie scan*

Het uitvoeren van een scan betreft een oriënterende en risicovolle verkenning. Omdat de kosten voor het in kaart brengen van collectieve gebruiksprofielen toenemen naarmate er meer partijen meedoen in het onderzoek naar het vormen van een energiehub, is het subsidiebedrag afhankelijk van het aantal ondernemingen waarmee mogelijk een energiehub wordt gevormd. Initiatieven met maximaal vijf ondernemingen ontvangen € 5.000 voor de scan, voor initiatieven met zes of meer ondernemingen betreft dit € 8.500. Deze bedragen sluiten aan bij de omvang van typische verkenningsactiviteiten (quick scans en eerste analyses) en voorkomen overstimulering in deze vroege fase.

#### *4.2. Hoogte subsidie studie*

In het geval van de eventuele vorming van een energiehub bedraagt de subsidie 70% van de subsidiabele kosten, waarbij het gesubsidieerde bedrag maximaal € 42.000 bedraagt. In het geval van een eventuele uitbreiding van een bestaande energiehub komt 40% van de subsidiabele kosten in aanmerking voor subsidie, waarbij het gesubsidieerde bedrag maximaal € 32.000 bedraagt. De gehanteerde maximale subsidiebedragen zijn gebaseerd op ervaringscijfers uit de praktijk van regionale ontwikkelmaatschappijen (ROM's) en provincies. De gemiddelde kosten die deze partijen hanteren, zijn in kaart gebracht en gebruikt om de subsidiebedragen te berekenen. De kosten voor procesondersteuning zijn hierin niet meegenomen, omdat deze buiten de scope van de subsidiemodule vallen.

De subsidiebedragen en -percentages in deze subsidiemodule zijn gedifferentieerd naar fase van ontwikkeling van een energiehub en beogen een evenwicht te bieden tussen het stimuleren van samenwerking, het doelmatig inzetten van publieke middelen en het voorkomen van overstimulering. Naarmate de energiehub zich verder ontwikkelt, neemt zowel de omvang van het project als de complexiteit toe. Tegelijkertijd neemt de mate van concretisering, het private belang en het investeringsperspectief toe. Dit rechtvaardigt een afnemend subsidiepercentage naar mate de energiehub zich verder ontwikkelt.
Het uitvoeren van een studie om te onderzoeken of een energiehub daadwerkelijk gevormd kan worden, betreft een fase waarin het project concreter wordt, met zicht op realisatie en baten. De subsidie-intensiteit van 70% weerspiegelt dit. Deelnemende ondernemingen hebben in deze fase een groter eigen belang en een grotere eigen financieringscapaciteit dan in de verkenningsfase waarin een scan wordt uitgevoerd. Het maximaal gesubsidieerde bedrag van € 42.000 sluit aan bij de complexiteit en benodigde specialistische expertise.
Het uitvoeren van een studie om te onderzoeken of een bestaande energiehub *uitgebreid* kan worden, richt zich op de optimalisatie en doorontwikkeling van bestaande energiehubs. De subsidie-intensiteit van 40% weerspiegelt het feit dat er in dit geval al sprake is van een reeds functionerende samenwer-

king met aantoonbare private baten. Daarnaast zijn investeringsbeslissingen dichterbij en hebben partijen zelf grotere directe economische belangen. Bovendien wordt met deze subsidie enkel beoogd resterende belemmeringen weg te nemen met publieke ondersteuning, en niet het financieren van reguliere bedrijfsontwikkeling. Het maximaal gesubsidieerde bedrag van € 32.000 houdt rekening met de toegenomen complexiteit van herontwerp en opschaling, zoals herziening van governance, contracten, netconfiguraties en de business case.

Voor zowel een studie naar de eventuele vorming als een studie naar de eventuele uitbreiding van een energiehub geldt een minimum subsidiebedrag van € 25.000, om aan te sluiten bij de kaders die worden gesteld binnen het Raamwerk voor uitvoering van subsidies (hierna: RUS). Zoals beschreven in paragraaf 6 van deze toelichting, kunnen aanvragers die zowel een scan als een studie naar de mogelijke vorming van een energiehub uitvoeren, de subsidie voor beide activiteiten gelijktijdig aanvragen. In dat geval geldt dat het totale subsidiebedrag voor deze onderdelen minimaal € 25.000 dient te zijn. Op deze manier wordt kleinere initiatieven gericht op vorming van een energiehub, die wellicht niet aan een subsidiebedrag voor de studie van € 25.000 komen, enige flexibiliteit geboden om de subsidiebedragen van de scan en studie bij elkaar op te tellen om het minimale subsidiebedrag van € 25.000 te halen. Dit terwijl de administratieve verplichtingen die samenhangen met de meer omvangrijke studie onverminderd van toepassing blijven.

### *4.3. Subsidieplafond en openstelling*

De EHUB wordt opengesteld van 1 oktober 2026 tot en met 1 mei 2027, met een subsidieplafond van € 9.600.000. De openstellingsdata en het bijbehorende subsidieplafond zijn door middel van deze wijzigingsregeling vastgelegd in de Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies 2026 (ROES 2026). Het budget voor de subsidie komt voort uit de middelen uit het Klimaatfonds die in 2024 zijn vrijgemaakt voor het Stimuleringsprogramma Energiehubs. De subsidiemodule EHUB wordt over meerdere jaren opengesteld.

## *5. Doelgroep*

Een beoogde of bestaande energiehub dient te bestaan uit ondernemingen. Iedere constructie moet bestaan uit ten minste drie ondernemingen met elk een grootverbruikaansluiting. Deze drie ondernemingen mogen niet met elkaar zijn verbonden in een groep. Deze voorwaarde staat deelname van andere ondernemingen aan de energiehub en de subsidieaanvraag echter niet in de weg. Naast de drie niet-verbonden ondernemingen met een grootverbruikaansluiting kunnen dus ook verbonden ondernemingen, ondernemingen die nog geen aansluiting hebben, ondernemingen met een kleinverbruikaansluiting of energiegemeenschappen deelnemen aan een subsidieaanvraag, mits deze kunnen worden aangemerkt als onderneming.

Ondernemingen kunnen informatie over hun aansluiting bijvoorbeeld verkrijgen via hun jaarafrekening of energierekening of door dit na te vragen bij de netbeheerder.

Om subsidie aan te vragen, dient het initiatief een verklaring aan te leveren waarin verklaard wordt dat ten minste drie ondernemingen over een grootverbruikaansluiting beschikken. RVO zal door middel van steekproeven controleren of wat verklaard wordt ook waar is. Voor de controle hiervan is een aansluit- en transportovereenkomst (hierna: ATO) of een factuur van het meetbedrijf nodig.

### *5.1. Minimaal drie niet-verbonden ondernemingen*

Binnen een energiehub wordt collectieve flexibiliteit mogelijk gemaakt (ontsloten), bijvoorbeeld via vraagsturing, opslag en conversie. Zo kan gezamenlijk gestuurd worden op het moment van energiegebruik, dat kan leiden tot efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit. De waarde van het gezamenlijk organiseren van maatregelen ontstaat pas werkelijk wanneer meerdere partijen hun energiegebruik combineren. Complementaire individuele gebruiksprofielen kunnen namelijk collectieve flexibiliteit tot gevolg hebben. Bij één bedrijf of een groep verbonden ondernemingen is er feitelijk sprake van één beslisser en één optimalisatieprobleem. Door te eisen dat er minimaal samengewerkt dient te worden tussen drie onafhankelijke ondernemingen, ontstaat coördinatie tussen verschillende individuele gebruiksprofielen. Dit leidt daadwerkelijk tot meer flexibiliteit en daarmee netontlasting.
Bovendien voorkomt deze eis dat één onderneming met meerdere vestigingen de subsidie kan aanvragen zonder dat ook andere ondernemingen betrokken worden, en dat de subsidie feitelijk terechtkomt bij één economische entiteit. Dit vergroot de doelmatigheid en rechtmatigheid van de inzet van publieke middelen. Ook vergroot deze eis de kans dat er voldoende schaal is om latere investeringen in energiebeheer (energiemanagementsystemen), batterijen of andere assets te dragen.

Zoals eerder in deze paragraaf is aangegeven, is het desondanks mogelijk dat er verbonden onderne-

mingen onderdeel zijn van de energiehub-constructie, zolang de basis uit drie niet-verbonden grootverbruikers bestaat. Het is dus ook mogelijk om binnen een gesubsidieerde studie naar de *uitbreiding* van een energiehub te onderzoeken of een verbonden onderneming kan toetreden. De eis van minimaal drie onafhankelijke ondernemingen borgt dat een energiehub vanaf het begin een collectieve samenwerking is. Zodra de energiehub operationeel is, is het risico dat de energiehub feitelijk één economische entiteit dient al weggenomen. Bovendien kan toetreding van verbonden ondernemingen (zoals ander vestigingen van dezelfde onderneming) snel extra flexibiliteit toevoegen aan de bestaande groep, wat de bijdrage aan efficiënt gebruik van de transportcapaciteit kan vergroten.

### *5.2. Focus op grootverbruikers*

De focus binnen de EHUB-module ligt op ondernemingen met een grootverbruikaansluiting. Dit kunnen bijvoorbeeld grote energieverbruikers zijn (afname), maar ook exploitanten van installaties voor elektriciteitsopwekking (zon en wind, invoeding) en batterijen. De focus op een basis van ondernemingen met een grootverbruikaansluiting zorgt ervoor dat de deelnemende partijen substantiële impact kunnen hebben op het gebruik van transportcapaciteit en daarmee de belasting van het publieke elektriciteitsnet. Zo kunnen zij onderling relevante flexibiliteit leveren. Dit kan een substantiële impact hebben op de wachtrij voor (extra) transportcapaciteit bij de netbeheerders. Ook staan de administratieve lasten van de subsidiemodule op deze manier beter in verhouding tot de potentiële systeemwinst.

De subsidie dient te worden aangevraagd door één van de ondernemingen met een grootverbruikaansluiting of – bij uitbreiding – een juridische entiteit ten behoeve van de energiehub. De partijen in het collectief kunnen vervolgens onderling bepalen hoe zij de kosten verdelen. Ook kan de aanvraag gedaan worden door een gemachtigde, bijvoorbeeld een parkmanager, regisseur, ondernemersvereniging of gemeente. De gemachtigde is juridisch gezien niet de aanvrager noch de ontvanger. Deze ontvangt daarmee zelf dus niet de subsidie, maar doet de aanvraag namens één onderneming uit het collectief die de middelen daadwerkelijk ontvangt.

## ***6. Aanvragen***

Een initiatief voert de kosten voor het uitvoeren van een (verkennende) scan op ná het uitvoeren en voltooien hiervan. Dit maakt mogelijk dat, in lijn met het RUS, voor de scan het one touch-principe wordt gehanteerd. Dit principe houdt in dat de subsidie voor een scan direct uitbetaald en vastgesteld wordt. Dat betekent dat er voor een scan, ongeacht of er wel of geen subsidie wordt aangevraagd voor een studie, alleen informatieverplichtingen (artikel 4.16.9) gelden en geen informatieverplichtingen bij een aanvraag tot vaststelling (artikel 4.16.10). Ook betekent dit dat er geen realisatietermijn geldt voor een scan.

Daarnaast kan het initiatief, indien gewenst, bij een aanvraag voor subsidie voor een scan ook direct subsidie aanvragen voor een studie (naar de vorming van een energiehub), indien uit de scan een maatregelenpakket komt dat kansrijk wordt geacht om te verdiepen. Dan wordt er gewerkt met één aanvraagmoment. Hierdoor blijven de administratieve lasten van de aanvrager en de uitvoeringslasten bij RVO zo laag mogelijk.
Wanneer subsidie wordt aangevraagd voor een scan én studie gezamenlijk, wordt de subsidie voor de scan eveneens direct uitbetaald. De officiële vaststelling vindt echter pas plaats op het moment dat de studie ook is afgerond en wordt vastgesteld. De aanvrager ontvangt bij aanvraag van subsidie voor een studie een voorschot van 90% zoals bepaald in het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies (hierna: Kaderbesluit).

Voor vaststelling van de subsidie voor een studie dient de aanvrager de studie binnen één jaar te realiseren en aan de prestatieverplichtingen (artikel 4.16.10) te voldoen. Na een positieve beoordeling van de bewijslast zal de subsidie worden vastgesteld en wordt de resterende 10% van het subsidiebedrag voor de studie uitgekeerd. RVO kan de aanvrager vragen aan te tonen dat de activiteit is uitgevoerd en dat er aan de subsidieverplichtingen is voldaan.

De realisatietermijn van een studie is één jaar. Als er in de uitvoering van de subsidieactiviteiten van de studie wijzigingen optreden ten opzichte van de aanvraag, moet dit op grond van het Kaderbesluit worden gemeld bij RVO via een wijzigingsverzoek. Dit is ook het geval wanneer de studie door onvoorziene omstandigheden niet binnen één jaar na de startdatum zal worden afgerond. Indien er inderdaad onvoorziene omstandigheden plaatsvinden waardoor het afronden van het onderzoek binnen een jaar niet lukt, is het mogelijk voor het initiatief om gemotiveerd een beperkte verlenging aan te vragen. Hierbij staat de termijn van de verlenging altijd in verhouding tot de aard van de onvoorziene omstandigheid. Het verzoek tot verlenging moet tijdig worden ingediend en goed zijn

onderbouwd (bijvoorbeeld wat de onvoorziene omstandigheden waren of welke onverwachte complexiteit tot vertraging heeft geleid).

## *7. Aanvraagvereisten en verplichtingen*

### *7.1. Informatieverplichtingen*

Een subsidieaanvraag wordt ingediend bij de uitvoeringsorganisatie RVO. Om de aanvraag te kunnen beoordelen, dient deze vergezeld te gaan van diverse gegevens en documenten. Hiermee wordt tevens vooraf geborgd dat ondernemingen uit het initiatief serieus betrokken zijn, al individuele maatregelen hebben genomen en inzicht hebben in de lokale, nettechnische mogelijkheden. Welke informatie en documenten moeten worden aangeleverd, verschilt per type initiatief. Hieronder wordt de rationale achter een aantal informatieverplichtingen toegelicht:

- De informatieverplichting betreffende het aanmelden op de Initiatievenradar van het Kennisplatform Energiehubs borgt dat de ontwikkeling van energiehubs en de voortgang van specifieke initiatieven gemonitord kunnen worden door provincies, RVO en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Deze informatieverplichting geldt voor alle typen initiatieven die een subsidieaanvraag doen.
- De informatieverplichting over het inzicht in de lokale elektriciteitsinfrastructuur borgt dat de ondernemingen bewust zijn van de lokale, nettechnische situatie en mogelijkheden. Het inzicht in de ring waarop de ondernemingen zijn aangesloten dan wel de verklaring van de distributiesysteembeheerder waaruit blijkt dat de aanvrager en energiehub-partners op hoogspanningsniveau kunnen samenwerken vormt een belangrijke basis voor het technisch ontwerp van de energiehub. Door dit inzicht bij de aanvraag te eisen, wordt onder andere voorkomen dat het initiatief zich na het uitvoeren van de studie bij de netbeheerder meldt en erachter komt dat gemaakte plannen niet passen binnen de bestaande nettopologie van de netbeheerder. Deze informatieverplichting geldt voor alle typen initiatieven die een subsidieaanvraag doen. Zie ook paragraaf 11 van deze toelichting.
- Met de informatieverplichting over het inzicht in de individuele energiehuishouding wordt geborgd dat ondernemingen individuele maatregelen hebben overwogen of genomen voordat zij de, vaak complexere, *collectieve* oplossing(en) onderzoeken. Deze informatieverplichting geldt voor alle ondernemingen die subsidie aanvragen voor een scan en/of een studie naar de vorming van een energiehub, alsook voor een toetredende energiehub-partner in geval van een studie naar de uitbreiding van een energiehub.

### *7.2. Aanvraagvereisten*

Een subsidieaanvrager dient voor de beoordeling van de aanvraag enkele gegevens te delen. Hiervoor stelt de RVO een formulier beschikbaar, waarvan de aanvrager gebruik dient te maken.

Een onderneming kan slechts eenmaal onderdeel zijn van een goedgekeurde subsidieaanvraag voor de scan, een goedgekeurde subsidieaanvraag voor een studie naar vorming van een energiehub en een goedgekeurde subsidieaanvraag voor een studie naar uitbreiding van een bestaande energiehub, ook als een eventuele nieuwe aanvraag met een andere samenstelling aan ondernemingen is. Hiermee wordt geborgd dat een initiatief vanaf het begin af aan potentieel interessante partijen betrekt bij het onderzoeken van de vorming of uitbreiding van een energiehub, en er niet onbeperkt nieuwe combinaties aan bedrijven gezocht worden.
De onderneming die voor een bepaald initiatief de aanvraag doet voor de scan, hoeft niet dezelfde onderneming te zijn die de aanvraag doet voor de studie voor datzelfde initiatief.

### *7.3. Kennisdeling*

De resultaten uit de onderzoeken die met deze subsidie worden uitgevoerd, bieden waardevolle informatie over de ontwikkeling van energiehubs, bijvoorbeeld over de belemmeringen en succesfactoren. In de EHUB-titel is daarom de verplichting opgenomen dat de subsidieontvanger op verzoek van de minister medewerking verleent aan de verspreiding van de resultaten en aan een evaluatie van de effecten van de subsidie. Het doel hiervan is kennisverspreiding zodat de opgedane resultaten en ervaringen niet beperkt blijven tot de individuele subsidieontvanger, maar breed benut kunnen worden voor andere initiatieven. Een essentieel onderdeel hiervan is het delen van ervaringen over wat er in eerdere projecten misging of wat succesfactoren waren voor de totstandkoming of uitbreiding van een energiehub. Het delen van deze ervaringen en leerpunten is cruciaal om de effectiviteit van toekomstige initiatieven te verhogen en onnodige investeringen in niet-werkende oplossingen te voorkomen. Op deze manier kunnen andere partijen die een energiehub willen vormen, voortbouwen op de reeds ontwikkelde kennis. Dit zal enkel gaan om niet-bedrijfsgevoelige informatie, welke op geaggregeerd niveau nuttige inbreng kan bieden voor onder andere de vormgeving van beleid.

Bedrijfsgevoelige informatie, zoals collectieve gebruiksprofielen en de collectieve toekomstige energiebehoefte, worden niet openbaar gemaakt.

Binnen het Stimuleringsprogramma Energiehubs staan de provincies aan de lat voor de provinciale uitvoeringsprogramma's, waarin zij schetsen hoe zij de stimulering van energiehubs in de provincie vormgeven en middelen inzetten. In veel provincies worden als onderdeel van het provinciale uitvoeringsprogramma kennisdelingsmomenten, netwerkbijeenkomsten of *communities of practice* georganiseerd. Om kennisuitwisseling tussen initiatieven in de provincie te bevorderen, moet de subsidieontvanger minstens éénmaal deelnemen aan een bijeenkomst georganiseerd binnen het provinciale uitvoeringsprogramma. Het initiatief wordt aangemoedigd om gedurende de looptijd van een studie aan meerdere bijeenkomsten deel te nemen, omdat de kennisopbouw- en uitwisseling die hier plaatsvindt waardevolle informatie en lessen kan opleveren voor de totstandkoming of uitbreiding van een energiehub.

De verplichting om deel te nemen aan het provinciale uitvoeringsprogramma geldt niet wanneer er geen uitvoeringsprogramma in de betreffende provincie bestaat. Ook geldt deze verplichting alleen bij een studie (en niet bij een scan) en alleen tijdens de looptijd daarvan. Als een energiehub na het onderzoek wordt opgericht of uitgebreid, wordt blijvende betrokkenheid bij het provinciale uitvoeringsprogramma aangemoedigd. Energiehubs hebben een sterke regionale component en deelname aan deze programma's bevordert de synergie tussen verschillende lokale initiatieven. Tijdens de kennis- en netwerkbijeenkomsten kunnen lokale initiatieven onderling lessen uitwisselen. Bovendien kan de provincie via het uitvoeringsprogramma op de hoogte worden gesteld van regionale knelpunten en zich inzetten om deze te adresseren.

Op de website van RVO worden contactgegevens gedeeld van de personen waarmee het initiatief contact op kan nemen om betrokken te worden bij het provinciale uitvoeringsprogramma.

### *8. Staatssteun*

Subsidie die wordt verstrekt voor een scan bevat geen staatssteun, vanwege het lokale karakter van de (potentiële) energiehub, het lage subsidiebedrag en het feit dat er na deze scan nog veel stappen gezet moeten worden voordat een energiehub daadwerkelijk kan worden gevormd (als de resultaten uit de scan tot de conclusie leiden dat het vormen van een energiehub kansrijk is). Een scan is vooral bedoeld om partijen een eerste keer bij elkaar te brengen en een eerste verkenning te laten doen naar wat er collectief mogelijk is. De activiteiten die binnen een scan worden uitgevoerd, hebben geen of slechts een zeer marginale invloed op de werking van de interne markt en vervalsen de interne marktcondities dus niet.

Subsidie die wordt verleend voor een studie bevat evenmin staatssteun. De subsidie voorziet in middelen voor onderzoek vóór de eventuele vorming of uitbreiding van een energiehub. Als een energiehub gevormd of uitgebreid wordt, zullen de activiteiten van de energiehub op lokaal niveau en binnen een geografisch beperkt gebied plaatsvinden. Energiehubs zijn namelijk per definitie lokaal, waarbij ondernemingen samenwerken die op dezelfde ring zijn aangesloten of in de nabije omgeving van elkaar zijn gesitueerd. De lokale oplossing wordt toegepast als verlichting van het landelijke probleem van netcongestie die belichaamd wordt door lange wachtrijen voor (extra) transportcapaciteit en elektriciteitskabels die niet berekend zijn op grote hoeveelheden transport. Waar dat jaren geleden wel het geval was, worden partijen niet langer automatisch voorzien van een zwaardere aansluiting bij toegenomen elektriciteitsvraag. Daarom gaan ze zelf, eventueel samen met de netbeheerder, op zoek naar oplossingen om in hun elektriciteitsvraag te voorzien.

### *9. Uitvoering en handhaving*

De uitvoering van deze subsidiemodule is namens de Minister van Klimaat en Groene Groei belegd bij de uitvoeringsorganisatie RVO, die nauw betrokken is geweest bij het ontwerpen van deze module met het oog op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

RVO beoordeelt de subsidieaanvragen en besluit over de toekenning van subsidie. De subsidieaanvragen zullen worden beoordeeld op grond van de eisen die deze regeling daaraan stelt en op grond van de eisen uit het Kaderbesluit en de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Het subsidieplafond wordt op basis van volgorde van binnenkomst van de aanvragen verdeeld. RVO kan controleren of aan de voorwaarden van de regeling wordt voldaan. Zo kan RVO bijvoorbeeld bewijsstukken opvragen indien er voor een subsidieaanvraag enkel om een verklaring wordt gevraagd. Dit is onder andere het geval bij de verklaring die stelt dat betrokken partijen een intentieverklaring hebben ondertekend.

De aanvraag voor subsidie wordt elektronisch ingediend. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het aanvraagformulier dat beschikbaar wordt gesteld via de website van RVO.

## *10. Regeldrukeffecten*

De openstelling van deze subsidiemodule heeft gevolgen voor de regeldruk voor aanvragers die subsidie aanvragen en ontvangen. Alle aanvragers van subsidie moeten een aanvraagformulier invullen en daarbij enkele bewijsstukken delen om aan te tonen dat ze vallen binnen de doelgroep en voldoen aan de voorwaarden van de regeling.

De administratieve lasten van de subsidiemodule bestaan onder andere uit lasten voor het indienen van de aanvragen, eindverantwoording (bij de subsidievaststelling) en verplichtingen om deel te nemen aan mogelijke evaluatie van de subsidiemodule of kennisverspreiding. Deze lasten zijn afhankelijk van het subsidiebedrag. Aanvragen voor een scan, waarbij het subsidiebedrag ten hoogste € 8.500 is, worden achteraf ingediend en kennen daarom in beginsel slechts één aanvraagmoment (zie paragraaf 6 van deze toelichting). Voor deze aanvragen is geen eindverantwoording vereist en wordt de subsidie in beginsel direct vastgesteld. Bij aanvragen vanaf € 25.000 is er wel sprake van eindverantwoording, zoals beschreven in paragraaf 6 van deze toelichting.

Er zijn verschillende keuzes gemaakt om de regeldruk voor aanvragers zo laag mogelijk te houden. Zo wordt er in het geval van de intentieverklaringen enkel om één verklaring gevraagd dat alle ondernemingen een intentieverklaring hebben ondertekend, en wordt er in het geval van het inzicht in energiehuishouding gevraagd om een ingevulde checklist. In beide gevallen worden achterliggende documenten alleen steekproefsgewijs opgevraagd. Ook wordt er, indien het initiatief subsidie aanvraagt voor zowel een scan als een studie, gewerkt met één aanvraagmoment. Zo hoeft de aanvrager de basisgegevens en documenten, voor zover die overeenkomen voor de scan en studie, maar eenmaal aan te leveren bij RVO.

Deze wijzigingsregeling is voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Het adviescollege heeft het dossier geselecteerd voor een formeel advies en de regeling beoordeeld met een dictum 2. Naar aanleiding van de adviespunten is in deze toelichting verduidelijkt in hoeverre deze subsidie bijdraagt aan het doel om in 2030 500 energiehubs te realiseren, en is contact opgenomen met netbeheerders om toe te werken naar een uniforme manier van het verkrijgen van inzicht in de lokale elektriciteitsinfrastructuur.

## *11. Communicatie en afstemming met het veld*

### *11.1. Marktconsultatie*

De subsidiemodule is vloeit voort uit het Stimuleringsprogramma Energiehubs. Bij dit programma zijn diverse partners aangesloten, zoals netbeheerders, decentrale overheden en regionale ontwikkelingsmaatschappijen. De eerste contouren van de EHUB-subsidiemodule zijn aan deze partners voorgelegd om input op te halen over de invulling hiervan. Bovendien zijn verschillende provincies geraadpleegd om kennis en lessen uit te wisselen die zij hebben opgedaan vanuit hun provinciale subsidieregelingen. Op basis van deze gesprekken is bijvoorbeeld de eis opgenomen dat het initiatief inzicht dient te hebben in de energiehuishouding en dat initiatieven deel dienen te nemen aan de provinciale uitvoeringsprogramma's. Ook is er tijdens de maandelijkse Ontmoetingsplaats Energiehubs, waar veel partijen samenkomen die zich bezighouden met de ontwikkeling van energiehubs, met verschillende partijen onder andere gesproken over de subsidiabele activiteiten en de subsidiebedragen.

### *11.2. Internetconsultatie*

De internetconsultatie van de concept wijzigingsregeling heeft plaatsgevonden tussen 16 juni en 28 juli 2026. Belanghebbenden werd gevraagd mee te denken over verschillende onderdelen van de subsidiemodule, waaronder de geschatte kosten, informatieverplichtingen en de realisatietermijn. Er zijn in totaal 15 reacties ingediend. De indieners van deze reacties vertegenwoordigen een brede groep van partijen waaronder decentrale overheden, energieadviseurs, bedrijven en brancheverenigingen.

Naar aanleiding van de reacties uit de internetconsultatie is de toelichting op meerdere punten aangescherpt. Dat betreft onder meer het verduidelijken van wat er gebeurt met de data uit de onderzoeken, hoe initiatieven contact kunnen leggen met de provincies om te voldoen aan de verplichting met betrekking tot de provinciale uitvoeringsprogramma's, welke doelgroep wordt ondersteund met deze subsidie en welke aanvraagmogelijkheden er zijn voor een formerende partij die ondernemingen samenbrengt. Een gedetailleerde toelichting over de internetconsultatie en de verwerking daarvan in de regeling landt in het verslag van de internetconsultatie.

Hoewel een groot aantal partijen aangaf dat de voorgestelde realisatietermijn van één jaar passend was voor een studie, kwam uit een aantal reacties naar voren dat de termijn voor studies naar

complexe hubs wellicht te krap is. Met het oog op de regeldruk, is besloten de realisatietermijn niet te verlengen, omdat bij een realisatietermijn van meer dan één jaar aanvullende rapportageverplichtingen gelden voor initiatieven die niet in verhouding staan tot de lage subsidiebedragen binnen deze module. In paragraaf 6 van deze toelichting is beter toegelicht wat het initiatief dient te doen wanneer een studie niet binnen de realisatietermijn kan worden afgerond.

Uit de internetconsultatiereacties is voorts gebleken dat de kosten voor het uitvoeren van een studie hoger kunnen uitvallen dan eerder geraamd. Het eerder vastgestelde maximale subsidiebedrag van € 35.000 bleek daarom met name bij complexe energiehub-constructies aan de lage kant. Om die reden is de kostenraming voor een studie naar de vorming van een energiehub verhoogd van € 50.000 naar € 60.000. Met een subsidiepercentage van 70% resulteert dit in een maximaal subsidiebedrag van € 42.000.
Voor het uitvoeren van een studie naar de uitbreiding van een energiehub lagen de geschatte kosten al hoger, namelijk op € 80.000. Er is daarom geen aanleiding geweest om deze raming aan te passen. Het maximale subsidiebedrag voor een dergelijke studie is daarom gelijk gebleven aan € 32.000 met een subsidiepercentage van 40%.

Naar aanleiding van de internetconsultaties over de afhankelijkheid van de netbeheerders voor het verkrijgen van inzicht in de lokale elektriciteitsinfrastructuur, zijn opnieuw gesprekken gevoerd met de verschillende netbeheerders. Uit deze gesprekken is gebleken dat netbeheerders niet altijd direct inzicht kunnen geven in informatie over het station waarachter de ondernemingen zijn aangesloten. Daarom is de eis voor het inzicht in de lokale elektriciteitsinfrastructuur aangepast en is de eis dat de ondernemingen achter hetzelfde station dienen te zijn aangesloten geschrapt. Meer toelichting hierbij kan worden gevonden in paragraaf 7.1 van de toelichting. Ook was in de afwijzingsgronden opgenomen dat een aanvraag zou worden afgewezen, indien de ondernemingen niet op dezelfde ring zijn aangesloten. Op grond van een eerdere afweging, was deze afwijzingsgrond reeds geschrapt, maar door een omissie alsnog in de internetconsultatieversie beland.

Ook het belang van procesondersteuning kwam duidelijk terug uit de reacties. Hoewel procesondersteuning niet is opgenomen in de EHUB-regeling, wordt hier binnen het Stimuleringsprogramma wel aandacht aan gegeven. Middelen voor procesondersteuning worden beschikbaar gesteld via de provincies, en er wordt met de provincies bekeken hoe deze middelen zo effectief mogelijk kunnen worden ingezet.

### *12. Evaluatie*

Er wordt periodiek gemonitord of er voldoende aanvragen zijn om het budget aan het eind van de looptijd uit te putten. Tussentijds zal de subsidiemodule worden geëvalueerd door een nader te bepalen partij en indien nodig worden gewijzigd.

### *13. Inwerkingtreding*

Deze wijzigingsregeling treedt in werking met ingang van 1 oktober 2026. Met deze datum wordt aangesloten bij de systematiek van de vaste verandermomenten, inhoudende dat ministeriële regelingen met ingang van de eerste dag van elk kwartaal in werking treden.
Wel wordt afgeweken van de regel dat ministeriële regelingen minimaal twee maanden vóór inwerkingtreding bekend worden gemaakt. Dat kan in dit geval worden gerechtvaardigd om de volgende redenen.

In het algemeen wordt eerst opgemerkt dat regels voor subsidiemodules feitelijk pas effect hebben als de subsidiemodule is of wordt opengesteld, omdat vanaf dan aanvragen kunnen worden ingediend en behandeld. Enkel de inwerkingtreding van een regeling heeft dus nog geen effect als de subsidiemodule nog niet is opengesteld. Daarom is vooral de tijd tussen publicatie en openstelling relevant, omdat potentiële aanvragers in die tijd kennis kunnen nemen van de regeling en hun aanvraag kunnen voorbereiden en RVO de openstelling en behandeling van aanvragen kan voorbereiden. Op grond hiervan wordt het moment van openstelling ten opzichte van het moment van publicatie hieronder beschouwd voor de rechtvaardiging van de afwijking van de vaste verandermomenten.

De sector is gedurende de totstandkoming van de subsidiemodule nauw betrokken geweest. Daarnaast heeft in juni en juli van dit jaar een uitgebreide internetconsultatie plaatsgevonden. Hierdoor heeft de doelgroep van de subsidie al in een vroeg stadium kennis kunnen nemen van de module, inclusief de subsidievoorwaarden. Ten opzichte van de consultatieversie zijn geen substantiële inhoudelijke wijzigingen aangebracht, waardoor de doelgroep een duidelijk beeld heeft van de regeling. Ook is de doelgroep tijdig geïnformeerd over het proces en de openstellingsperiode. Hoewel de periode tussen publicatie en openstelling relatief kort is, heeft de doelgroep zich dus al kunnen

voorbereiden op een subsidieaanvraag en leidt dit niet tot nadelige gevolgen voor potentiële aanvragers.

Omdat de verdeling van het budget plaatsvindt op volgorde van binnenkomst van de aanvragen, kan een vroege indiening in theorie voordelig zijn om afwijzing van de aanvraag wegens budgetuitputting te voorkomen. Voor deze openstelling is echter een ruim budget beschikbaar en de verwachting is dat dit niet volledig zal worden benut. Aanvragers worden daarom niet benadeeld wanneer zij hun aanvraag later of pas aan het einde van de openstellingsperiode indienen. Bovendien zijn er meerjarig middelen beschikbaar voor de EHUB-module. Bij uitputting van de middelen in deze openstelling, volgt binnen afzienbare termijn een nieuwe openstelling waar initiatieven aanspraak op kunnen maken.

## II Artikelsgewijs

### *Artikel I*

*Artikel 4.16.1 (begripsbepalingen)*

In artikel 4.16.1 zijn de begripsbepalingen opgenomen die in titel 4.16 worden gehanteerd. De termen distributiesysteem(beheerder), transmissiesysteem(beheerder), groepstransportovereenkomst en grote aansluiting zijn in lijn met de definities in de Energiewet. Waar er in deze titel eerstgenoemde systemen of systeembeheerders worden genoemd, wordt specifiek het systeem *voor elektriciteit* bedoeld. Voor een uitleg van de begrippen energiehub, (collectief) gebruiksprofiel en ring wordt verwezen naar het algemene deel van deze toelichting.

Een (beoogde) energiehub moet bestaan uit ondernemingen, zoals gedefinieerd in artikel 1 van het Kaderbesluit. Ter bevordering van de leesbaarheid van deze titel en omdat verplichtingen variëren afhankelijk van de aard van de betrokkenheid van een onderneming, is in de titel van de EHUB-module een verzamelnaam geïntroduceerd voor de ondernemingen die betrokken (kunnen) zijn bij de totstandkoming of uitbreiding van een energiehub: energiehub-partner. Deze overkoepelende term omvat drie subcategorieën: i. beoogde energiehub-partner, ii. bestaande energiehub-partner en ii. toetredende energiehub-partner.

i. Onder een *beoogde* energiehub-partner wordt verstaan een onderneming die deel uitmaakt van de energiehub-structuur, die mogelijk na afronding van het onderzoek wordt gevormd. De daadwerkelijke totstandkoming van de energiehub is binnen deze subsidiemodule geen vereiste, zoals ook toegelicht in paragrafen 2.3 en 3.2.2 van deze toelichting. Aangezien slechts één onderneming van deze beoogde structuur een aanvraag doet – en deze niet onder dit begrip valt, maar afzonderlijk in de regelingstekst is benoemd – dient een beoogde energiehub-partner een intentieverklaring te ondertekenen. Deze verplichting, evenals de inhoud van de verklaring, is vastgelegd in artikel 4.16.9, onderdeel f.
ii. Een *bestaande* energiehub-partner is een onderneming die deel uitmaakt van een al opgerichte energiehub, die wil uitbreiden. Hiervan kan alleen sprake zijn bij een subsidieaanvraag voor een *studie* gericht op de uitbreiding van een energiehub. Wanneer de energiehub is vormgegeven via een contractuele samenwerking, wordt met een bestaande energiehub-partner bedoeld: een onderneming die met andere ondernemingen een schriftelijke overeenkomst heeft gesloten waarin afspraken zijn vastgelegd over de werking van de energiehub.
   Wanneer de energiehub daarentegen is georganiseerd in de vorm van een afzonderlijke juridische entiteit, zoals een coöperatie, wordt onder een bestaande energiehub-partner verstaan: een onderneming die vertegenwoordigd is binnen of lid is van die entiteit.
iii. Onder een *toetredende* energiehub-partner wordt verstaan een onderneming die het voornemen heeft om zich aan te sluiten bij een bestaande energiehub, die wil uitbreiden. Hiervan kan wederom alleen sprake zijn bij een subsidieaanvraag voor een *studie* gericht op de uitbreiding van een energiehub. De aanwezigheid van een toetredende energiehub-partner is hierbij echter geen vereiste. De toetreding van een onderneming is tenslotte niet de enige manier waarop uitbreiding kan plaatsvinden. Verplichtingen die in deze titel betrekking hebben op toetredende ondernemingen zijn daarmee uitsluitend van toepassing als de uitbreiding (onder andere) ziet op één of meer toetredende ondernemingen. De toetredende energiehub-partner moet in dat geval een intentieverklaring ondertekenen (artikel 4.16.9, onderdeel f).

*Artikel 4.16.2 (subsidieverstrekking)*

Artikel 4.16.2 vormt de subsidiegrondslag van deze subsidiemodule. Hierin is de reikwijdte van de subsidie vastgelegd door te bepalen voor welke activiteiten subsidie kan worden verkregen en welke partijen hiervoor in aanmerking komen.

Op grond van het eerste lid verstrekt de minister subsidie aan een aanvrager voor twee verschillende activiteiten. Ten eerste, het uitvoeren van een (verkennende) scan (eerste lid, onderdeel a). Een scan vereist de uitvoering van twee activiteiten die genoemd zijn in subonderdelen 1° en 2°. Subonderdeel 2° omvat het verkennen van meerdere maatregelenpakketten. Deze moeten gericht zijn op het behalen van één van de genoemde resultaten of een combinatie van meerdere resultaten.
In het tweede lid is bepaald dat een scan uitsluitend kan worden aangevraagd door één individuele onderneming (met een grote aansluiting). Op grond van het eerste en tweede lid komt een bestaande energiehub, die wil uitbreiden, dus niet in aanmerking voor subsidie voor een scan.

De tweede activiteit betreft het uitvoeren van een (verdiepende) studie (eerste lid, onderdeel b). Een studie is gericht op de totstandkoming van een ontwerp van een te vormen dan wel uit te breiden energiehub. Subsidie kan worden aangevraagd voor één van de genoemde onderdelen van een ontwerp (organisatorisch, technisch, financieel of juridisch) of een combinatie daarvan. Wanneer een gesubsidieerde studie niet alle vier de onderdelen omvat, dient de subsidieontvanger in het plan van aanpak, bedoeld in artikel 4.16.9, onderdeel m, en eindverslag, bedoeld in artikel 4.16.10, tweede lid, niettemin op elk van deze onderdelen in te gaan.
Anders dan bij een scan, kan een studie worden aangevraagd door een nog te vormen energiehub alsook door een al bestaande energiehub, die wil uitbreiden. In het tweede lid is bepaald dat een studie door een individuele onderneming moet worden aangevraagd (tweede lid, onderdeel a), wanneer de bestaande energiehub is georganiseerd via een contractuele relatie, of door een energiehub in de vorm van een juridische entiteit (tweede lid, onderdeel b).

Voor een uitgebreide beschrijving van een scan en studie wordt verwezen naar paragrafen 2.3 en 3 van de toelichting.

Hoewel een scan en studie ieder afzonderlijk voor subsidie in aanmerking komen, bestaat tussen beide onderzoeken een materiële volgordelijkheid. Een subsidieaanvraag voor een studie kan slechts worden toegewezen als voorafgaand aan de aanvraag inzicht bestaat in de aspecten die met een scan in kaart worden gebracht. Het is daarbij niet vereist dat een daaraan voorafgaande scan met subsidie op grond van deze titel is uitgevoerd. De resultaten van een scan, die zijn opgenomen als informatieverplichting(en) in artikel 4.16.9, zijn om die reden ook van toepassing op een aanvraag om subsidie voor een studie. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.16.9.
Het is mogelijk om voor zowel een scan als studie in één aanvraag subsidie aan te vragen, ondanks het volgtijdelijke karakter van de uitvoering. Voor een uitleg hiervan, wordt verwezen naar paragraaf 6 van deze toelichting.

In beide gevallen moet een beoogde of bestaande energiehub bestaan uit ten minste drie ondernemingen die niet met elkaar verbonden zijn in een groep zoals bedoeld in artikel 1 van het Kaderbesluit. Deze ondernemingen moeten beschikken over een grote aansluiting zoals gedefinieerd in artikel 1.1 van de Energiewet. Andere ondernemingen die deelnemen aan de constructie mogen verbonden zijn met één van deze drie ondernemingen of eventueel andere ondernemingen binnen de energiehub en hoeven niet zelf over een (grote) aansluiting te beschikken. Dit betekent dat bijvoorbeeld een moeder- en dochterbedrijf, die beide over een grote aansluiting beschikken, niet allebei worden meegeteld bij de beoordeling van deze eis. Er moeten dus nog ten minste twee andere niet-verbonden grootverbruikers aan de energiehub deelnemen om voor subsidie in aanmerking te komen. Dit is vastgelegd in het derde lid.

*Artikel 4.16.3 (hoogte subsidie)*

In artikel 4.16.3 is de hoogte van de subsidie vastgelegd. Voor een (verkennende) scan geldt een vast subsidiebedrag dat wordt bepaald door de omvang van de groep die de scan gaat uitvoeren. Hierbij wordt gekeken naar de aanvragende onderneming en het aantal beoogde energiehub-partners. Als deze groep uit maximaal vijf ondernemingen bestaat, bedraagt de subsidie € 5.000. Bij zes of meer ondernemingen is het subsidiebedrag € 8.500.

Voor een (verdiepende) studie is de hoogte van de subsidie afhankelijk van het doel van de studie. Wanneer een studie gericht is op de *vorming* van een energiehub, bedraagt de subsidie 70% van de subsidiabele kosten, met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 42.000. Wanneer een studie gericht is op de *uitbreiding* van een bestaande energiehub, bedraagt de subsidie 40% van de subsidiabele kosten, met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 32.000.
In het tweede lid is bepaald dat, wanneer de aanvraag voor een scan wordt gecombineerd met een aanvraag voor een studie (zie paragraaf 6 van deze toelichting), het bedrag van de scan wordt opgeteld bij het berekende subsidiebedrag voor de studie om de ondergrens van € 25.000 te bereiken. De optelling van het bedrag voor de studie vindt uitsluitend plaats voor de toepassing van het minimumsubsidiebedrag. Deze optelregel is niet van toepassing op de berekening van het maximumsubsidiebedrag.

*Artikel 4.16.4 (subsidiabele kosten)*

Dit artikel bepaalt welke kosten voor subsidie in aanmerking komen. Voor een scan betreft dit de kosten die samenhangen met het uitvoeren van de scan. Voor een studie betreft dit de kosten van het uitvoeren van de studie. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 3.3 van deze toelichting.

In het tweede lid is bepaald dat uitsluitend de kosten voorafgaand aan de indiening van de subsidie-aanvraag voor een scan subsidiabel zijn. Subsidie voor een scan wordt daarmee dus pas aangevraagd nadat deze is uitgevoerd. Hiermee wordt afgeweken van artikel 10, tweede lid, van het Kaderbesluit, waarin is bepaald dat de door de subsidieontvanger gemaakte kosten die vóór de indiening van de aanvraag niet in aanmerking komen voor subsidie. Artikel 15 van het Kaderbesluit biedt hiertoe de grondslag. Omdat het tweede lid alleen betrekking heeft op een scan, blijft voor een studie de hoofdregel van het Kaderbesluit van kracht. Dit betekent dat voor een studie alleen de kosten die ná de indiening van de aanvraag zijn gemaakt voor subsidie in aanmerking komen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat zowel voor een scan als een studie alleen de redelijk gemaakte kosten die direct verband houden met het uitvoeren van het onderzoek in aanmerking komen voor subsidie. Dit is bepaald in artikel 10, eerste lid, van het Kaderbesluit. Daarmee zijn de kosten voor de gangbare bedrijfsvoering niet subsidiabel.

In het vierde lid is één van de standaardmethoden uit artikel 11 van het Kaderbesluit aangewezen voor de berekening van de subsidiabele kosten: de vaste-uurtarief-systematiek zoals bedoeld in artikel 14 van het Kaderbesluit. Bij deze systematiek wordt gewerkt met een vooraf vastgesteld uurtarief waarin zowel de directe loonkosten als de indirecte kosten zijn begrepen. In artikel 4.1.3 van de RNES is hiervoor een vast uurtarief van € 60 vastgesteld, dat in beginsel van toepassing is op het gehele hoofdstuk 4, waar de EHUB-titel onder valt. Met deze bepaling wordt afgeweken van de hoofdregel in artikel 11 van het Kaderbesluit, waarin is voorgeschreven dat een aanvraag voor de berekening moet kiezen uit drie standaardmethoden. Artikel 15 van het Kaderbesluit biedt hiertoe de grondslag.

*Artikel 4.16.6 (realisatietermijn)*

In dit artikel is bepaald dat de subsidieontvanger een studie, waarvoor subsidie is verleend, binnen één jaar na de subsidieverlening moet hebben afgerond. Dit betreft een uitwerking van artikel 23 van het Kaderbesluit. Als de subsidieontvanger niet of niet tijdig aan deze subsidieverplichting kan voldoen, dient dit schriftelijk te worden meegedeeld aan RVO, zoals vastgelegd in artikel 36a van het Kaderbesluit. Zie paragraaf 6 van de toelichting.

Voor een scan geldt geen realisatietermijn, aangezien deze reeds volledig moet zijn uitgevoerd vóór het moment van indiening van de subsidieaanvraag (artikel 4.16.4, tweede lid).

*Artikel 4.16.7 (afwijzingsgronden)*

Artikel 4.16.7 bevat de gronden op basis waarvan een aanvraag voor subsidieverstrekking wordt afgewezen. Naast de specifieke afwijzingsgronden uit deze module, zijn ook de algemene afwijzingsgronden uit het Kaderbesluit van toepassing.

Op grond van artikel 4.16.7, onderdeel a, wordt een aanvraag voor subsidie voor het uitvoeren van een scan afgewezen wanneer een onderneming eerder al betrokken is geweest bij een scan waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt. Dit geldt zowel wanneer de onderneming zelf de subsidie heeft aangevraagd als wanneer hij als beoogde energiehub-partner bij die scan betrokken was. Dit betekent dat een onderneming slechts één keer betrokken mag zijn bij een gesubsidieerde scan, ongeacht de rol die zij daarbij vervult. Partijen die eerder onderdeel uitmaakten van een aanvraag die werd *afgewezen* (en dat dus niet leidde tot het ontvangen van subsidie), worden hierdoor niet geraakt en mogen opnieuw een aanvraag doen om subsidie te verkrijgen. De afwijzingsgrond is gekoppeld aan de betrokkenheid bij een onderzoek waarvoor subsidie is verstrekt en niet aan het enkele indienen van een aanvraag. Hierdoor wordt een evenwichtige verdeling van het subsidieplafond gewaarborgd, zonder dat legitieme aanvragers onnodig worden benadeeld wegens eerder mislukte pogingen.
Voor een studie geldt hetzelfde op grond van onderdeel b, waarbij dit zo geformuleerd is dat een onderneming *per type* studie maximaal één keer betrokken mag zijn bij een gesubsidieerde studie. Als een aanvrager of een beoogde energiehub-partner al onderdeel uitmaakte van een gesubsidieerde studie gericht op de *vorming* van een energiehub, mag deze nog steeds betrokken zijn bij een subsidieaanvraag voor een studie gericht op de *uitbreiding* van een bestaande energiehub.

*Artikel 4.16.9 (informatieverplichtingen)*

Artikel 4.16.9 bevat de informatieverplichtingen waaraan een aanvraag om subsidieverlening moet voldoen. Dit artikel vormt de basis voor de beoordeling of een aanvraag in aanmerking komt voor subsidie voor een scan respectievelijk studie. RVO stelt hiervoor een format ter beschikking, waarvan de aanvrager gebruik dient te maken, conform artikel 19, eerste lid, en 50, tweede lid, van het Kaderbesluit. Naast de specifieke informatieverplichtingen uit deze titel, zijn ook de algemene verplichtingen uit de Awb van toepassing.

Tenzij in een specifiek onderdeel anders is vermeld, gelden de informatieverplichtingen uit artikel 4.16.9 voor beide typen aanvragen. Dus zowel een scan als studie. Voorbeelden hiervan zijn de gegevens over de aanvrager, maar ook een grafiek van het collectieve gebruiksprofiel dat met een scan kan worden verkregen. De beschikbaarheid van de resultaten van een scan vormen namelijk de basis voor een studie (zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.16.2). De bijbehorende informatieverplichtingen zijn daarmee ook van toepassing op een studie. Als er voor een scan geen subsidie is ontvangen, moet bepaalde relevante informatie alsnog worden aangeleverd bij de aanvraag die betrekking heeft op een studie.
Bij een scan worden de informatieverplichtingen ingediend bij de subsidieaanvraag die wordt gedaan nadat de scan is uitgevoerd (zie de artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 4.16.4 en 4.16.10). De subsidieprestatie is dan dus al verricht, waardoor de informatieverplichtingen bij een scan onder andere bestaan uit de resultaten van de prestatie. Bij een studie moeten de informatieverplichtingen daarentegen al bij de subsidieaanvraag worden ingediend voordat de studie wordt uitgevoerd.
Ook is per informatieverplichting in de regelingstekst expliciet aangegeven of deze uitsluitend geldt voor een specifieke energiehub-constructie of in bepaalde gevallen niet van toepassing is.

Op grond van onderdeel h is het leveren van een overzicht van de ring een standaardvereiste voor aanvragers, met uitzondering van de juridische entiteit zelf. In dit onderdeel is een tenzij-bepaling opgenomen voor energiehubs die samenwerking op hoogspanningsniveau (het transmissiesysteem). In dat geval moet een bewijsstuk (lees: een schriftelijke verklaring) van de distributiesysteembeheerder, die (waar nodig) met de transmissiesysteembeheerder afstemt, worden ingediend waaruit de mogelijkheid tot samenwerking op dat niveau blijkt.

In sommige gevallen wordt gevraagd om een verklaring in plaats van een formeel bewijsstuk. Zo volstaat bijvoorbeeld één verklaring dat ten minste drie ondernemingen beschikken over een grote aansluiting, zonder dat voor alle drie een ATO of een factuur van een meetbedrijf hoeft te worden aangeleverd. De reden hiervoor ligt in de hoogte van de subsidiebedragen. Bij bedragen tot € 25.000 en tussen € 25.000 en € 125.000 wordt gewerkt met verklaringen in plaats van volledige documentatie. RVO gaat daarbij uit van de juistheid van de verstrekte informatie, maar behoudt het recht om steekproefsgewijs controles uit te voeren en alsnog onderliggende bewijsstukken op te vragen. De aanvrager is verplicht hieraan medewerking te verlenen. Zie ook paragraaf 9 van de algemene toelichting.

*Artikel 4.16.10 (aanvraag subsidievaststelling)*

In artikel 4.16.10 zijn de informatieverplichtingen opgenomen die moeten worden aangeleverd bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie. In het eerste lid is bepaald dat voor een scan de beschikking tot verlening van de subsidie direct ook de beschikking tot vaststelling inhoudt. Omdat subsidie voor een scan achteraf, na uitvoering ervan, wordt aangevraagd (artikel 4.16.4, tweede lid), zijn de prestaties op dat moment al geleverd. Een eindverslag of aanvullende rapportage is daarom niet nodig voor een (afzonderlijke) vaststelling. De informatieverplichtingen in artikel 4.16.9 zijn dus leidend voor de vaststelling van een scan. De verplichtingen in artikel 4.16.10, tweede tot en met vijfde lid, zijn hierdoor alleen van toepassing op een aanvraag met betrekking tot een *studie*.

Het resultaat van een studie bepaalt welke informatie het eindverslag voor de vaststelling van de subsidie moet bevatten. Voor een uitgebreide uitleg hiervan, wordt verwezen naar paragraaf 3.2.2 van deze toelichting.

Het tweede lid is van toepassing op studies waarbij de conclusie van het onderzoek is dat de vorming dan wel uitbreiding van de betreffende energiehub kansrijk is. De gedetailleerde gegevens uit de onderdelen a tot en met f moeten worden verwerkt in het eindverslag, maar uitsluitend voor die onderdelen waarvoor daadwerkelijk subsidie is verleend. Overige onderdelen waarvoor geen subsidie is ontvangen, vallen onder het derde lid dat daarmee een aanvulling vormt op het tweede lid. Hiervoor geldt een lichte rapportageverplichting. Een voorbeeld: wanneer subsidie is verkregen voor het technisch ontwerp, moeten de gegevens uit het tweede lid, onderdeel a (en eventueel onderdeel b) worden verwerkt in het eindverslag. Voor de drie overige onderdelen (organisatorisch, juridisch en financieel) hoeft de subsidieontvanger slechts een toelichting te geven op de ondernomen acties en

de gemaakte keuzes, conform het derde lid. De gegevens uit het tweede lid, onderdelen c tot en met f, hoeven dus niet in het eindverslag te worden opgenomen.
Het vierde lid is van toepassing wanneer uit de studie blijkt dat de vorming of uitbreiding van een energiehub niet kansrijk is. Het eindverslag hoeft in dat geval niet de gegevens uit het tweede en derde lid te bevatten, maar slechts die uit het vierde lid.

Het vijfde lid borgt de verplichting uit artikel 4.16.8, tweede lid. Het eindverslag, bedoeld in het tweede dan wel vierde lid, moet een beschrijving bevatten van de wijze waarop de subsidieontvanger gedurende een studie heeft deelgenomen aan het provinciaal uitvoeringsprogramma. Deze verplichting is altijd van toepassing bij de vaststelling van een studie, ongeacht of de uitkomst kansrijk of niet-kansrijk is. Wanneer er geen provinciaal uitvoeringsprogramma aanwezig is in de provincie waar het initiatief plaatsvindt, volstaat een vermelding daarvan.

*Artikel 4.16.13 (vervaltermijn)*

In artikel 4.10, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016 is bepaald dat subsidieregelingen uiterlijk na vijf jaar vervallen. In artikel 4.16.13, dat daaraan invulling geeft, is bepaald dat deze subsidietitel met ingang van 1 oktober 2031 vervalt. De titel blijft van toepassing op subsidies die vóór deze datum zijn verleend.

*De Minister van Klimaat en Groene Groei,*
*S. van Veldhoven-van der Meer*